ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 26.6.2020 г.
COM(2020) 266 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за напредъка по прилагането на Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители

1. Въведение

Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители е основният законодателен инструмент за постигането на целите за 2030 г. на Програмата за чист въздух.[1] В тази директива — наричана още Директива за НТЕ — се определят национални задължения за намаляване на емисиите за всяка държава — членка на ЕС, за периода 2020—2029 г., както и по-амбициозни задължения, считано от 2030 г. нататък, насочени към пет замърсителя на въздуха със значителни отрицателни въздействия върху човешкото здраве и околната среда: серен диоксид (SO_2), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH_3) и фини прахови частици ($ПЧ_{2,5}$). Предвидената в Програмата за чист въздух цел е до 2030 г. да се намалят наполовина въздействията от замърсяването на въздуха върху здравето, в сравнение с 2005 г.

Директивата влезе в сила на 31 декември 2016 г., като отмени Директива 2001/81/ЕО[2] относно националните тавани за емисии на някои атмосферни замърсители, считано от 1 юли 2018 г. Съгласно Директива (ЕС) 2016/2284 към замърсителите се добавят $ПЧ_{2,5}$, за които е определено задължително намаляване, и се разширява списъкът на замърсителите, чието докладване е задължително. С директивата се въвежда и преминаване от тавани за емисии, които предвиждат фиксирано максимално годишно количество емисии в килотонове на замърсител, към задължения за намаляване на емисиите, с които се определят задължения за намаляване, изразени като процент от емисиите на всеки замърсител през базисната 2005 година. За да се осигури приемственост в подобряването на качеството на въздуха, Директива (ЕС) 2016/2284 предвижда, че националните тавани за емисии, определени в Директива 2001/81/ЕО за периода от 2010 г. нататък продължават да се прилагат до 31 декември 2019 г. Преглед на степента, в която държавите членки спазват съответните тавани за емисии, можете да намерите на уебсайта на Европейската агенция за околна среда[3].

Задълженията за намаляване на емисиите за периода 2020—2029 г. съгласно Директива (ЕС) 2016/2284 съответстват на задълженията за намаляване на емисиите от 2020 г. нататък, поети от ЕС и неговите държави членки съгласно преразгледания Протокол от Гьотеборг[4] към Конвенцията на ИКЕ на ООН за трансграничното

[1] Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Програма за чист въздух за Европа“, COM (2013) 918, 18.12.2013 г.

[2] Директива 2001/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2001 г. относно националните тавани за емисии на някои атмосферни замърсители, ОВ L 309, 27.11.2001 г., стр. 22.

[3] Допълнителна информация за това как ЕС и неговите държави членки спазват таваните за емисии за 2010 г., е достъпна на: https://www.eea.europa.eu/themes/air/air-pollution-sources-1/national-emission-ceilings/nec-directive-reporting-status-2019

[4] Протокол от 1999 г. към Конвенцията за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон, изменен на 4 май 2012 г. (изменен Протокол от Гьотеборг) http://www.unece.org/env/lrtap/status/lrtap_s.html

замърсяване на въздуха на далечни разстояния[5]. Така директивата транспонира тези международни задължения.

Директива (ЕС) 2016/2284, която се отнася до общите национални емисии, е част от правната рамка на ЕС за чист въздух, наред с директивите на ЕС за качеството на атмосферния въздух[6] и законодателството на ЕС, регулиращо замърсяването на въздуха при източника[7]. Ефективното прилагане на законодателството за чист въздух представлява съществен принос за „амбицията за нулево замърсяване за постигане на нетоксична околна среда“, обявена от Комисията в Европейския зелен пакт на 11 декември 2019 г. и свързаните с нея инициативи като „плана за действие за нулево замърсяване на водата, въздуха и почвата“, планирани за 2021 г.[8].

От държавите членки се изискваше изцяло да транспонират Директива (ЕС) 2016/2284 в националното си законодателство до 1 юли 2018 г. Забавеното съобщаване на транспонирането беше последвано от официални уведомителни писма от страна на Комисията съгласно член 258 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) в пет случая. Междувременно всички държави членки съобщиха за транспониране и Комисията е в процес на проверка на съответствието на нотифицираните национални мерки, включително с цел започване на производство за установяване на неизпълнение на задължения, ако националното законодателство не съответства на изискванията на директивата.

Съгласно член 11, параграф 1 от Директива (ЕС) 2016/2284 Европейската комисия има задължение да уведомява Европейския парламент и Съвета за постигнатия напредък по прилагането на директивата. Настоящият доклад представя постигнатия досега принос към изпълнението на националните задължения за намаляване на емисиите, подобряването на качеството на въздуха и въздействията върху човешкото здраве и околната среда[9].

Тъй като някои въздействия от прилагането на директивата ще станат ясни едва след продължителен период от време и оценката им ще изисква многогодишни набори от данни, степента, в която настоящият доклад се отнася до различните елементи, изброени в член 11, параграф 1 от директивата, варира. По-специално, по отношение на задълженията за намаляване на емисиите от 2020 г. нататък държавите членки ще докладват на Комисията данни за емисиите едва през 2022 г. Поради това настоящият доклад представя в тази връзка резултатите от анализа на прогнозни емисии. По същия начин на този етап капацитетът за докладване на въздействията от

[5] Конвенция от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния https://www.unece.org/environmental-policy/conventions/envlrtapwelcome/the-air-convention-and-its-protocols/the-convention-and-its-achievements.html

[6] Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (ОВ L 152, 11.6.2008 г.) и Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ОВ L 23, 26.1.2005 г.).

[7] Общ преглед можете да намерите на адрес: https://ec.europa.eu/environment/air/index_en.htm

[8] COM(2019) 640 final

[9] Тъй като докладът обхваща прилагането на директивата до началото на 2020 г., Обединеното кралство е изцяло включено в анализа.

намаляването на емисиите върху здравето и екосистемите, предвиден в директивата, е ограничен. Докладът поставя акцент върху националните програми за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ), които държавите членки трябваше да представят до 1 април 2019 г. НПКЗВ представляват основен инструмент за управление при изпълнението на националните задължения за намаляване на емисиите и затова са особено полезни при предоставяне на първоначална оценка на степента, до която държавите членки спазват изискванията или на това дали е необходимо полагането на допълнителни усилия.

Вторият обзор на мерките за чистота на въздуха, планиран за края на 2020 г. и представляващ продължение на първоначалния обзор на мерките за чистота на въздуха, публикуван през 2018 г.,[10], ще допълни този доклад и анализа на Комисията по отношение на траекторията на спазването на изискванията. По-конкретно, обзорът на мерките за чистота на въздуха през 2020 г. ще предостави подробна аналитична оценка на степента, в която държавите — членки на ЕС като цяло са на път да изпълнят изискванията на директивата за намаляване на емисиите и да подобрят качеството на въздуха, здравето и околната среда, както и на разходите и ползите от необходимите мерки и очакваните въздействия.

2. Прогнозирано изпълнение на задълженията за намаляване на емисиите

2.1. Инвентаризации на емисиите и прогнози за тях като основа за проверка на съответствието

Основното задължение за държавите членки, установено съгласно Директива (ЕС) 2016/2284, са задълженията за намаляване на емисиите на замърсителите на въздуха SO_2, NO_x, НМЛОС, NH_3 и $ПЧ_{2,5}$ за периода 2020—2029 г. и от 2030 г. нататък. Държавите членки докладват инвентаризации на емисиите всяка година през февруари съгласно член 10, параграф 2 от директивата. Тези инвентаризации се използват за проверка на спазването на задълженията за намаляване на емисиите. Налице е обаче двугодишно изоставане на действителните емисии спрямо докладваните инвентаризации. Последните инвентаризации, докладвани през февруари 2020 г. се отнасят до емисиите от 2018 г. Следователно все още не е възможно да се провери спазването на задълженията за намаляване на емисиите за 2020 г. Въпреки това, съгласно член 10, параграф 2 държавите членки имат задължението да докладват на всеки две години за прогнозните си емисии, като последното такова докладване е извършено през 2019 г. Прогнозираните нива на емисии се сравняват със задълженията за намаляване за периода 2020—2029 г. и от 2030 г. нататък за оценка на прогнозираното съответствие.

Доброто качество на инвентаризациите и прогнозите е от първостепенно значение за надеждната оценка на съответствието. Комисията следи отблизо подобренията в качеството на инвентаризациите и прогнозите и подкрепя държавите членки в това начинание (вж. раздел 5.1 от настоящия доклад), включително чрез провеждане и

[10] COM(2018) 446 final

публикуване на прегледи на инвентаризации[11] и прогнози[12], както и осигуряване на изграждане на капацитет.

При прегледите на инвентаризациите се оценява не само качеството на данните, но и приемливостта на заявленията за коригиране на инвентаризациите, подадени от държавите членки в съответствие с член 5 от директивата. При определени условия, определени в директивата и в случай на неспазване, държавите членки могат да коригират инвентаризациите си като ги намалят. Съгласно член 5, параграф 1, от директивата, държавите членки могат да създадат коригирани инвентаризации, за да отчетат развитието на методите за инвентаризация, актуализирани в съответствие с научните познания след първоначалното установяване на задълженията за намаляване на емисиите. Член 21, параграф 2, от директивата дава възможност на държавите членки да прилагат член 5, параграф 1 по отношение на таваните, установени съгласно Директивата относно националните тавани за емисии (Директива 2001/81/ЕО). След като през 2017 г. около една трета от държавите членки подадоха заявления за корекции, през 2018, 2019 и 2020 г. за нови корекции подадоха заявления по-малък брой държави членки[13].

Прогнозите, докладвани през 2019 г. бяха оценени заедно с НПКЗВ[14], тъй като прогнозите представляват основа за оценка на потенциалния риск от неспазване, и следователно на необходимостта от нови мерки. В част 2 на приложение IV към директивата са определени пет критерия за оценка на качеството: прозрачност, съгласуваност, сравнимост, пълнота и точност. При последната проверка липсата на прозрачност беше определена като основен недостатък, като повечето държави членки (18)[15] не са успели да предоставят достатъчно подробности за методиките, наборите от данни и предположенията, използвани за изготвянето на техните прогнози. Сравнимостта и пълнотата на прогнозите като цяло са били добри, докато общата точност е била счетена за недостатъчна в десет държави членки[16]. В повечето случаи това се дължи на използването на твърде опростени методики и недостатъчни подробности във входните данни за ключови сектори, които са източници на емисии.

2.2. Прогнозирано изпълнение на задълженията за намаляване на емисиите за периода 2020—2029 г. и след 2030 г.

В член 10, параграф 2 от Директива (ЕС) 2016/2284 се изисква от държавите членки да докладват прогнози за емисиите на замърсители на въздуха за 2020, 2025 и

[11] Вж. https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/implementation.htm
[12] Вж. https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/NAPCP.htm
[13] https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/implementation.htm: Девет държави членки са подали заявление за корекция за първи път през 2017 г. През 2018 г. броят на тези държави е бил четири, а през 2019 и 2020 г. една държава членка е подала заявление за нови корекции (докато предишните заявления за корекции са подадени повторно).
[14] Вж. пълна оценка на адрес: https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/NAPCP.htm
[15] Белгия, Гърция, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Литва, Люксембург, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Хърватия и Швеция
[16] България, Гърция, Италия, Латвия, Люксембург, Полша, Португалия, Румъния, Унгария и Хърватия

2030 г.[17], за да се прецени степента, в която държавите членки са на път да изпълнят своите задължения за намаляване на емисиите за периода 2020—2029 г. и съответно от 2030 г. нататък. Тези прогнози са и в основата на оценката дали емисиите следват линейна траектория между 2020 и 2030 г. (ако не е така, това трябва да бъде обосновано). Прогнозите обхващат сценарий „при взети мерки“ (само съществуващи мерки) и където е уместно, сценарий „при взети допълнителни мерки“ (съществуващи мерки и планирани допълнителни мерки)[18]. Ако държава членка планира да изпълни всички свои задължения за намаляване на емисиите в рамките на съществуващите мерки, тогава сценарият „при взети мерки“ е достатъчен.

При сценария „при взети мерки“ анализът показва, че десет държави членки[19] планират да изпълнят *всички* задължения за намаляване на емисиите за 2020 г., докато броят им спада на четири[20], когато става въпрос за поетите задължения за 2030 г. (вж. приложение 1 към настоящия доклад). Всички държави членки, които не изпълняват своите задължения за намаляване на емисиите със съществуващите мерки, трябва да въведат допълнителни мерки. Въпреки това девет държави членки, които прогнозират неспазване на едно или повече задължения за намаляване на емисиите в своя сценарий „при взети мерки“, не са докладвали сценарий „при взети допълнителни мерки“[21]. Успоредно с това, от седемнадесетте държави членки, които са докладвали сценарий „при взети допълнителни мерки“[22], само седем[23] прогнозират спазване на всички изисквания за намаляване на емисиите (всички години и всички замърсители). Останалите държави членки ще трябва да предприемат допълнителни мерки, за да изпълнят задълженията си за намаляване на емисиите.

Както при сценария „при взети мерки“, така и при сценария „при взети допълнителни мерки“ неспазването се предвижда най-често за задълженията за намаляване на емисиите на NH_3 (както за периода 2020—2029 г., така и за периода от 2030 г. нататък), последвани от НМЛОС, NO_x и $ПЧ_{2,5}$. С изключение на няколко конкретни случая, изпълнението на задълженията за намаляване на емисиите на SO_2 понастоящем не изглежда проблем в ЕС.

3. Анализ на НПКЗВ

3.1. Изпълнение на законови изисквания

[17] Член 10, параграф 2 се отнася до таблица B от приложение I към Директива (ЕС) 2016/2284, в която се описват подробно изискванията за докладване относно емисиите и прогнозите

[18] Член 8, параграф 5, от Директива (ЕС) 2016/2284 се отнася до част 2 от приложение IV, в която подробно са посочени изискванията за прогнози за емисиите.

[19] Белгия, Гърция, Испания, Кипър, Нидерландия, Португалия, Словакия, Финландия, Хърватия и Чехия

[20] Кипър, Нидерландия, Финландия, Хърватия

[21] Австрия, Италия, Люксембург, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Словения, Унгария и Швеция

[22] Вж. приложение 2

[23] Белгия, България, Гърция, Нидерландия, Франция, Хърватия и Чехия

В член 6, параграф 1 от Директива (ЕС) 2016/2284 от държавите членки се изисква да приемат национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ), за да покажат как възнамеряват да ограничат годишните си антропогенни емисии с оглед на поетите от тях задължения за намаляване на емисиите. НПКЗВ представлява основен инструмент за управление, който дава възможност на държавите членки да координират и съгласуват своите политики и мерки, за да гарантират изпълнението на националните задължения за намаляване на емисиите. Изготвянето на такава програма изисква консултация и участие на компетентни органи на различни равнища и в няколко различни сектора, като околна среда, селско стопанство, енергетика, климат, транспорт, промишленост или финанси. Специален акцент е поставен върху съгласуваността с плановете и програмите във всички съответни области на политиката. Освен това НПКЗВ представлява инструмент за съобщаване на политиките на държавите членки за контрол на замърсяването и за включване на обществеността в процеса на разработване на политики.

В съответствие с член 6, параграф 10 от директивата, Комисията е определила формата на НПКЗВ в Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1522[24] на Комисията, в което се определя задължителното и незадължителното съдържание въз основа на член 6 и част 1 от приложение III към директивата. Допълнителните политики и мерки, избрани за приемане от държавите членки за по-нататъшно намаляване на емисиите, представляват съществена част от това задължително съдържание. Тези допълнителни политики и мерки трябва да бъдат докладвани чрез Инструмента на ЕАОС за политики и мерки (инструмент „EEA-PaM“), представляващ уеб инструмент, разработен от Европейската агенция за околна среда (ЕАОС). Комисията също така е изготвила насоки за разработването на НПКЗВ[25] в съответствие с член 6, параграф 9 от директивата. Насоките подпомагат държавите членки при изготвянето на НПКЗВ в съответствие с формата и изискванията на директивата. Първите НПКЗВ трябваше да бъдат представени до 1 април 2019 г. НПКЗВ трябва да се актуализират най-малко на всеки четири години и по-рано, ако нови данни налагат това.

Осем държави членки[26] представиха на Комисията окончателните НПКЗВ навреме. Други 16 държави членки[27] представиха окончателните НПКЗВ до май 2020 г.[28], а две държави членки[29] дотогава представиха само проекти на НПКЗВ. Две държави

[24] Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1522 на Комисията от 11 октомври 2018 г. за определяне на общ формат за националните програми за контрол на замърсяването на въздуха съгласно Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, ОВ L 256, 12.10.2018 г., стр. 87.

[25] Съобщение на Комисията относно Ръководство за разработване на национални програми за контрол на замърсяването на въздуха съгласно Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, ОВ C 77, 1.3.2019 г., стр. 1.

[26] Белгия, Дания, Естония, Нидерландия, Обединеното кралство, Португалия, Финландия и Швеция

[27] Австрия, България, Германия, Ирландия, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия, Словения, Унгария, Франция, Хърватия и Чехия

[28] Крайна дата за включване в този доклад

[29] Италия, Люксембург

членки[30] все още не са представили нито проект, нито окончателна версия на НПКЗВ. През февруари тази година Комисията започна производство за установяване на неизпълнение на задължения срещу трите държави членки[31], които все още не са представили НПКЗВ към момента, една от които впоследствие е представила НПКЗВ през март[32]. Държавите членки често отдават закъсненията при докладването на продължителните процедури за консултации и необходимостта от привеждане в съответствие на НПКЗВ с Националния план в областта на енергетиката и климата (НПЕК) с краен срок на представяне до 31 декември 2019 г. съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999[33] относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.

Що се отнася до окончателните НПКЗВ, получени от Комисията до май 2020 г., общият формат на НПКЗВ е използван от 13 държави членки[34], частично използван от девет държави членки[35] и не е използван изобщо от две държави членки[36].

Съгласно член 6, параграф 5, от Директива (ЕС) 2016/2284 държавите членки е трябвало да се допитат до обществеността в съответствие с Директива 2003/35/ЕО[37] във връзка с проекта на НПКЗВ. Деветнадесет държави членки[38] предоставиха връзка към обществената консултация в окончателната НПКЗВ, докато пет държави членки[39] не направиха това.

Що се отнася до докладването на задължителното съдържание на НПКЗВ, по-голямата част от анализираните документи изцяло са предоставили задължителното съдържание или са го направили само със сравнително малки пропуски[40], но е имало цялостна липса на подробности относно допълнителните политики и мерки, което прави задълбочения анализ по-труден. Пропуски и липса на подробности по-често са били открити там, където държавите членки не са използвали общия формат или не

[30] Гърция, Румъния
[31] Гърция, Малта, Румъния
[32] Малта
[33] Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1.
[34] Белгия, България, Кипър, Латвия, Литва, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия
[35] Австрия, Германия, Дания, Ирландия, Испания, Малта, Словакия, Словения, Швеция
[36] Естония, Чехия
[37] Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за осигуряване участието на обществеността при изготвянето на определени планове и програми, отнасящи се до околната среда, ОВ L 156, 25.6.2003 г., стр. 17.
[38] Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Латвия, Литва, Малта, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Швеция
[39] Кипър, Португалия, Словакия, Словения, Чехия
[40] Австрия, Белгия, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Хърватия, Швеция

са докладвали чрез Инструмента на ЕАОС за политики и мерки, представен по-горе в настоящия доклад. Повечето държави членки са предоставили много малко информация относно незадължителното съдържание (вж. раздел 4 за повече подробности).

3.2. Анализ на докладваните допълнителни политики и мерки

Държавите членки, които не планират да изпълнят своите задължения за намаляване на емисиите с настоящите политики, трябва да докладват в НПКЗВ допълнителните политики и мерки, които са обмислили да приемат, както и тези, които действително са избрали, за да изпълнят своите задължения. Това докладване трябваше да се извърши чрез Инструмента на ЕАОС за политики и мерки.

Степента на детайлност при докладването от държавите членки по този аспект варира в различните държави членки и за различните политики и мерки[41]. Въпреки това могат да бъдат установени следните общи тенденции[42]:

- Избраните за приемане политики и мерки, представени в НПКЗВ, са насочени към основните замърсители във всеки сектор, за който се отнасят. Докладвани са голям брой политики и мерки в селското стопанство (насочени към NH_3), автомобилния транспорт и търговията, институционалния и битовия сектори ($ПЧ_{2,5}$ и NO_x), както и енергопроизводството и електроразпределението ($ПЧ_{2,5}$, SO_2 и NO_x). Най-голям брой политики и мерки са насочени към замърсителите NO_x и $ПЧ_{2,5}$. Трябва обаче да се има предвид, че броят на политиките и мерките не е непременно линейно свързан с ефективността на намаляването на емисиите.
- Политиките и мерките варират от много специфични (напр. ограничаване на експлоатацията в даден завод) до много общи (например насърчаване на енергийната ефективност или стратегиите в областта на транспорта), като последното води непременно до по-голяма несигурност при прогнозираното намаляване на емисиите.
- Количества за намалението на емисиите са представени само за малка част от политиките и мерките (в зависимост от секторите, но във всички случаи за по-малко от половината от политиките и мерките), което води до несигурност по отношение на достоверността на мерките и степента, в която те могат да допринесат за изпълнение на националните задължения за намаляване на емисиите. В НПКЗВ също така не е предоставена достатъчно информация, за да се даде възможност за сравнение на очакваните намаления в държавите членки (което би допринесло за валидиране на прогнозите). Когато да дадени количества за намалението на емисиите, те често нарастват с течение на времето, което вероятно съответства на постепенното възприемане на мерките.
- В определени сектори (напр. транспорт, енергопотребление) около половината от докладваните политики и мерки всъщност се отнасят до вече съществуващи (или поне вече приети) мерки, като докладваната дата на приемане е между 2004 и 2019 г. Няколко политики и мерки се отнасят до съществуващото законодателство на ЕС (например прилагането на най-добрите налични техники

[41] Латвия и Унгария не са взети предвид при анализа на политиките и мерките поради късната дата на подаване на окончателните им НПКЗВ.
[42] По-подробна информация е налична на адрес:
https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/NAPCP.htm

съгласно Директивата относно емисиите от промишлеността[43]) и по този начин принадлежат към сценария „при взети мерки“, а не към сценария „при взети допълнителни мерки“. По-ясното разграничаване на съществуващите и новите политики и мерки ще даде възможност за по-добра оценка на действителната нужда от нови такива и тяхната добавена стойност.

- За селскостопанския сектор, политиките и мерките съответстват на мерките, описани в част 2 от приложение III към директивата (само една държава членка представя политики и мерки, различни от посочените в приложение III), и като цяло прогнозираното намаляване на емисиите в държавите членки е последователно. Селското стопанство е секторът, в който се отделя най-голямо количество амоняк, и политиките и мерките в сектора с право са насочени към този замърсител; те обаче често са недостатъчни, за да се гарантира изпълнението на задълженията за намаляване на емисиите. Някои политики и мерки в селското стопанство предвиждат намаляване на емисиите на $ПЧ_{2,5}$ като съпътстваща полза от намаляване на емисиите на амоняк.

Като цяло в НПКЗВ не е предоставена достатъчно информация за политиките и мерките, която да потвърди ефективността им; по-специално липсва информация по отношение на прогнозираното възприемане на политики и мерки, сроковете за тяхното прилагане и предвиденото ниво на намаляване на емисиите. Освен това при около една трета от анализираните държави членки са налице някои важни несъответствия между прогнозите, докладвани съгласно член 10, параграф 2, от директивата, и прогнозите, посочени в НПКЗВ, откъдето възниква въпросът дали предложените в НПКЗВ мерки са адекватни.

3.3. Връзки между НПКЗВ и Националните планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК)[44]

Връзките между политиките за въздуха, климата и енергетиката са многобройни, тъй като източниците на парникови газове и замърсители на въздуха често са едни и същи. Следователно в много случаи една мярка може да бъде от полза за постигане както на целите в областта на въздуха, така и тези в областта на климата (например, разработване на активни видове транспорт, по-добра изолация на сградите за намаляване на потреблението на енергия). В някои случаи обаче има и компромиси (например използването на биоенергия за отопление в бита). Законите в областта на въздуха, енергетиката и климата правят препратки помежду си и изискват установяването на връзки между НПКЗВ и НПЕК[45]. Насоките на Комисията за разработването на НПКЗВ конкретно приканват при изготвянето на НПКЗВ

[43] Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността, ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17.

[44] Съгласно член 3 от Регламент (ЕС) 2018/1999 държавите членки са длъжни да нотифицират своите национални планове в областта на енергетиката и климата до 31 декември 2019 г.

[45] Вж. член 1 (полезно взаимодействие) от Директива (ЕС) 2016/2284; Част 1 от приложение III (съгласуваност в приоритетите); Част 2 от приложение IV (съгласуваност в прогнозите). Успоредно, вж. точка 5, подточка 1, буква i) от раздел А на приложение I към Регламент (ЕС) 2018/1999, в който се изисква докладване на прогнозираните въздействия на планираните политики и мерки върху емисиите на замърсителите на въздуха, регулирани съгласно Директива (ЕС) 2018/2284

държавите членки да вземат предвид политиките и мерките, планирани съгласно задълженията за климата и енергетиката.

Признава се, че поради последователността на законовите крайни срокове, представените навреме НПКЗВ могат да се отнасят само за проекти на НПЕК, а не за окончателните планове. От друга страна, връзките между въздуха, климата и енергетиката трябва да бъдат отразени в НПЕК, като през юни 2019 г. 26 държави членки[46] получиха, в контекста на регламента относно управлението на Енергийния съюз, препоръка на Комисията относно проектите на техните НПЕК за подобряване на оценката на въздействията върху въздуха.

В НПКЗВ, анализирани за този доклад, се говори за политиките в областта на климата и енергетиката, но поради липсата на повече предоставени подробности не е известна степента, в която това всъщност е допринесло за постигането на максимални полезни взаимодействия и обръщане на внимание на компромисите между двете области на политиката. Освен това ситуацията в различните НПКЗВ е доста различна. Някои отразяват или дори количествено определят въздействията на мерките в областта на климата и енергетиката върху замърсяването на въздуха и обратно, оценяват въздействията на мерките в областта на въздуха върху емисиите на парникови газове. В други, мерките в областта на климата и енергетиката са включени в списъка на мерките, изброени в НПКЗВ. И накрая, други също използват общ набор данни за моделиране на двете области на политиката.

Анализът на НПКЗВ показва, че все пак има възможност за подобряване на връзките между политиките за чист въздух и за климата и енергетиката и че е необходимо по-нататъшно интегриране между двете планирания, за да се повиши ефективността на основните политики. Комисията ще търси повече такава интеграция в бъдеще в подкрепа на по-голямата интеграция в областта на въздуха и климата в съответствие с целите на Европейския зелен пакт.

3.4. Риск от неспазване на задълженията за намаляване на емисиите

Извън анализа на прогнозираното изпълнение на задълженията за намаляване на емисиите, което всяка държава членка е докладвала съгласно член 10, параграф 2 от директивата, Комисията предприе оценка на риска от неспазване на задълженията за намаляване на емисиите въз основа на съвместен анализ на качеството на прогнозите, достоверността на избраните политики и мерки за приемане в НПКЗВ, и прогнозираната граница на съответствие[47]. В тази оценка се заключава, че за поетите задължения за намаляване на емисиите за периода 2020—2029 г., от двадесет държави членки, разгледани при анализа[48], четиринадесет[49] са изложени на висок

[46] Всички държави членки без Испания и Франция,
вж. https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-strategy/national-energy-climate-plans_en

[47] За пълната оценка, вж. https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/NAPCP.htm

[48] Само двадесет държави членки са представили навреме своите НПКЗВ и прогнози за анализ в настоящия доклад на риска от неспазване: Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Кипър, Литва, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Словения, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия, Швеция

риск от неспазване на задълженията за намаляване на емисиите на амоняк (вж. приложение 3).

По отношение на поетите задължения за 2030 г. ситуацията дава още по-голям повод за безпокойство, тъй като повече от половината от анализираните държави членки са изложени на висок риск от неспазване на задълженията за намаляване на емисиите за всички замърсители съгласно Директива (ЕС) 2016/2284, с изключение на SO_2. Следователно в тези държави членки следва да се въведат допълнителни мерки, освен представените в НПКЗВ, за да се намали този риск. Наред с останалото, това може да включва подбор на други политики и мерки за приемане, преработка на вече избрани за приемане политики и мерки, въвеждане на мерки в подкрепа на прилагането на политики и мерки, както и избор на показатели за по-добро наблюдение на напредъка по прилагането. Държавите членки ще трябва да документират тези допълнителни мерки в актуализирана НПКЗВ, както се изисква в член 6, параграф 4 от директивата.

[49] Австрия, България, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Финландия, Франция, Чехия, Швеция

4. Анализ на въздействията на прогнозираното намаляване на емисиите

4.1. Въздействия върху качеството на въздуха

Намаляването на емисиите на замърсители води до намаляване на концентрациите им и следователно до подобряване на нивата на качеството на въздуха. Сред шестнадесетте НПКЗВ, представени навреме за анализ по този раздел, десет държави членки (както е посочено по-долу) са изпълнили незадължителното изискване да предоставят информация за прогнозираните въздействия върху качеството на въздуха на допълнителните политики и мерки, въведени от тях. Тази информация варира от качествено описание на въздействията [50] до подробно моделиране на бъдещи концентрации[51] и осигуряване на прогнозирано съответствие с пределно допустимите стойности на качеството на въздуха[52]. Когато се провежда моделиране на бъдещи промени в качеството на въздуха, държавите членки обикновено включват в своите НПКЗВ карти на бъдещи концентрации на замърсители в атмосферния въздух. Този вид анализ може да бъде полезно извършен от още държави членки, за да се засилят взаимодействията между Директива (ЕС) 2016/2284 и директивите за качеството на атмосферния въздух. Такъв интегриращ анализ би позволил да се изберат мерки за намаляване на емисиите, които биха подобрили местните нива на концентрация на замърсители на въздуха. Основните ползи се очакват от мерките, предприети в секторите на транспорта и отоплението в бита, тъй като ще се прилагат за градски райони с по-голяма експозиция на населението. Като цяло всички държави членки са заявили, че въздействието върху качеството на въздуха е взето предвид при избора на политики и мерки за приемане, но не са избрани такива, които се занимават основно с целите, свързани с качеството на въздуха.

4.2. Въздействия върху екосистемите

Замърсяването на въздуха води не само до въздействия върху човешкото здраве, но и до подкиселяване, еутрофикация и образуване на тропосферен озон, всички от които са вредни за екосистемите (сладководни или сухоземни екосистеми, полуестествени и селскостопански) и биоразнообразието. В директивата (членове 9 и 10, параграф 4) се изисква държавите членки да докладват въздействието върху тези екосистеми на всеки четири години, считано от 1 юли 2019 г., въз основа на представителна мрежа от станции, която трябваше да бъде въведена до 1 юли 2018 г. и за която докладването също трябва да се актуализира на всеки четири години. Всички държави членки са изпълнили тези две задължения за докладване. Това осигурява първата основа за установяване на референтни стойности, с които ще се сравняват бъдещите данни за екосистемата, докладвани съгласно директивата, като се допринесе за бъдещата оценка на ефективността на директивата за опазване на околната среда за един по-дълъг период.

[50] Австрия, Дания, Литва, Словения, Хърватия
[51] Белгия, Германия, Естония, Испания, Полша
[52] Испания, Литва

Известие на Комисията[53] и незадължителен образец за докладване заедно с придружаващо ръководство[54] бяха публикувани от Европейската комисия, за да се улесни докладването от държавите членки на въздействието върху екосистемите и последващия анализ. Всички държави членки са използвали стандартизирания шаблон за докладване поне за част от представените данни за 2019 г. Директивата предвижда в приложение V и списък с незадължителни показатели за мониторинг. Държавите членки са докладвали най-вече тези показатели, които са свързани с екосистемата на реки и езера.

Като цяло оценката на Комисията показва, че настоящата мрежа от станции и докладваните данни все още не са достатъчно представителни и адекватни, за да се следи въздействието на замърсяването на въздуха върху европейските екосистеми. За да се получи полезна информация е важно мрежата за мониторинг и докладваните данни да са представителни за всички екосистеми на територията на ЕС. Анализът на станциите за мониторинг, докладвани през 2018 г., показва, че това невинаги е така. Някои екосистеми, които са особено чувствителни към замърсяването на въздуха (равнинни местности, блата и чувствителни към подкиселяване пасища), са недостатъчно представени, дори в държави членки, където тези екосистеми са широко разпространени. Данните, докладвани през 2019 г., потвърждават горния анализ, тъй като той показва различни нива на интензивност на мониторинг сред различните видове екосистеми и допълнително потвърждава недостига от представени данни за екосистемите, особено чувствителни към замърсяването на въздуха. При все това в повечето държави членки се наблюдават различни нива на излагане при различни концентрации посредством станции, разположени в райони с ниско и високо сярно и азотно отлагане, като по този начин се осигурява положителен принос за представителността на докладваните данни.

Целта на директивата е да се ограничи административната тежест на изискванията за мониторинг на екосистемата, като се насърчи използването на същите станции и/или данни, както е докладвано съгласно други задължения в рамките на ЕС или международни задължения. В редица случаи държавите членки са се възползвали от тази възможност[55].

Първото докладване на данни за екосистемите през 2019 г. съгласно Директива (ЕС) 2016/2284 ще допринесе за създаването на референтни стойности, с който бъдещите въздействия могат да се сравняват, при условие че има съгласуваност във времето при докладване на станции, показатели и подходяща честота на мониторинг. Това също така ще позволи мониторинг на въздействията върху екосистемата съгласно

[53] Известие на Комисията относно мониторинга на екосистемите, предвиден в член 9 и в приложение V към Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители (Директива за НТЕ), ОВ C 92, 11.3.2019 г.

[54] https://ec.europa.eu/environment/air/reduction/ecosysmonitoring.htm

[55] Останалите мрежи, най-често използвани от държавите членки за докладване на данни за екосистемите съгласно Директива (ЕС) 2016/2284, се отнасят до Директивата за местообитанията, Рамковата директива за водите и програмите за международно сътрудничество съгласно Конвенцията за въздуха.

директивата с оглед на информиране за Стратегията за биологичното разнообразие до 2030 г. и след това.

Въпреки че в шаблона за НПКЗВ е уточнено, че държавите членки трябва да докладват (като незадължително съдържание) въздействията върху околната среда по прогнозен сценарий „при взети допълнителни мерки“, такива не са докладвани в нито една НПКЗВ, представена през 2019 г. По-вероятно е държавите членки да докладват за тези въздействия в следващата НПКЗВ въз основа на информацията, събрана съгласно задълженията по член 9 от директивата.

4.3. Разходи и ползи в резултат на намалените емисии на замърсители на въздуха

Информацията за разходите и ползите от политиките и мерките, избрани за приемане от държавите членки, представлява незадължително съдържание на формата на НПКЗВ. Сред шестнадесетте НПКЗВ, анализирани в това отношение за този доклад, едва в пет[56] е била докладвана такава информация. Дори в тези НПКЗВ разходите са били докладвани само за няколко политики и мерки със сравнително ниско (или никакво) ниво на подробност относно степента и мащаба на мерките. Липсва информация за срока, за който се прилагат приблизително оценените разходи. Това много ограничено докладване на разходите за предложените мерки може да породи съмнение относно степента, в която е осигурено финансиране за тяхното изпълнение. Въпреки че приблизително оценените разходи до голяма степен зависят от националните обстоятелства, тяхното докладване ще предостави елементи за полезен анализ на относителната ефективност на различните мерки, които биха могли да информират бъдещия избор на политики в дадената държава членка или в други държави (партньорско обучение).

Нито една НПКЗВ не е предоставила оценка на паричната стойност на ползите от предложените мерки. Това следва от факта, че емисиите във въздуха и въздействията на мерките върху качеството на въздуха невинаги са количествено определени, поради което се отразяват на стъпките за окончателна оценка.

В следващото докладване по НПКЗВ от държавите членки се очаква да докладват повече информация за разходите и ползите от мерките за намаляване на емисиите на замърсителите на въздуха, тъй като това е ключов елемент, от който се извличат поуки при разработването на бъдещи мерки. Междувременно този аспект ще бъде анализиран в предстоящия обзор на мерките за чистота на въздуха чрез методика за моделиране.

5. Други аспекти на прилагането на Директива (ЕС) 2016/2284

5.1. Съществуващи действия на ЕС в подкрепа на прилагането

[56] Дания, Естония, Кипър, Хърватия и Швеция

В съответствие с член 12 от Директива (ЕС) 2016/2284 Комисията трябва да организира на редовни интервали Европейски форум за чист въздух, за да улесни координираното прилагане на законодателството и политиките в областта на качеството на въздуха в Съюза. Досега Комисията е организирала, в сътрудничество със съответните държави членки, два европейски форума за чист въздух. Първият се проведе в Париж в периода 16—17 ноември 2017 г., а вторият — в Братислава в периода 28—29 ноември 2019 г.[57] И към двете събития беше проявен силен интерес от страна на заинтересовани страни от правителството, промишлеността, неправителствените организации и гражданите. Форумът за чист въздух през 2017 г. се фокусира върху темите за качеството на въздуха в градовете, замърсяването на въздуха от селскостопанския сектор, както и възможностите за бизнес в областта на чистия въздух. Форумът за чист въздух през 2019 г. продължи дискусията относно въздействията на селското стопанство върху замърсяването на въздуха и освен това постави акцент върху чистия въздух и здравето, отоплението в бита, както и върху възможностите за финансиране на мерките за чист въздух.

Комисията осигурява допълнителна подкрепа на държавите членки при прилагането на Директива (ЕС) 2016/2284 чрез различни средства, включително диалозите за чист въздух, изграждането на капацитет и експертната група за качеството на атмосферния въздух. Диалозите за чист въздух представляват двустранни срещи между Комисията и дадена държава членка за насърчаване на действия, които ще подобрят качеството на въздуха и ще намалят замърсяването на въздуха, обединявайки различни участници и сектори в подход на сътрудничество. Те разглеждат конкретната ситуация и нужди на държава членка, насърчават най-добрите практики и информират за възможностите за финансиране. В периода 2017—2019 г. са проведени седем диалога: с Ирландия, Испания, Италия, Люксембург, Словакия, Унгария и Чехия.

За да помогне на държавите членки да подобрят способността си да изготвят надеждни прогнози за емисиите на замърсители на въздуха, през 2018 г. Комисията стартира проект за изграждане на капацитет, в който участваха десет държави членки. Сред резултатите от проекта беше разработването на насоки за изготвянето на прогнози, достъпни за всички държави членки. Освен това, от 2014 г. програмата за наблюдение на Земята „Коперник“ осигурява чрез своята основна услуга за мониторинг на атмосферата (CAMS) непрекъснати данни и информация, описващи качеството на въздуха и неговото развитие на национално и европейско равнище.

5.2. Усвояване на средства от Съюза в подкрепа на целите на Директива (ЕС) 2016/2284

В член 7 от директивата се изисква от Комисията да „се стреми да улесни достъпа [на държавите членки] до съществуващите фондове на Съюза“, за да подкрепи постигането на целите на директивата. В член 11, параграф 1, буква в) от директивата се изисква от Комисията да докладва за такова усвояване.

[57] https://ec.europa.eu/environment/air/clean_air/forum.htm

През годините беше предоставено финансиране от ЕС по различни програми и то беше успешно използвано от държавите членки за подобряване на качеството на въздуха. Това финансиране директно подкрепя проекти за чист въздух или ефективно включва целите за чист въздух в други инвестиции (например инфраструктура, развитие на селските райони и региона). За да се наблюдава напредъкът по усвояването на тези средства от ЕС, Комисията разработи методика, оценяваща степента, в която всеки поток на финансиране допринася за постигане на целите за чист въздух. Това наблюдение също така ще подпомогне държавите членки при прилагането на политиките за чист въздух.

Методиката, както и прогнозните суми на средствата от ЕС, допринасящи за постигане на целите за чист въздух, са представени в приложение 4 към настоящия доклад. Комисията ще докладва ежегодно за финансирането на мерки в областта на чистия въздух в рамките на своя проектобюджет за всяка съответна програма за финансиране.

5.3. Последващи действия по „Декларацията на Комисията за метана“

Докато общите емисии на метан в ЕС са намалели със 17% в периода 2005—2017 г. (същият процент като общите емисии на парникови газове), емисиите на метан от селскостопанския сектор са намалели с 1,6 % за същия период (което води до по-голям дял на селскостопанския сектор)[58].

Предложението на Комисията за Директива (ЕС) 2016/2284 включва задължение за намаляване на емисиите на метан поради спешността на борбата с емисиите от този замърсител, както от гледна точка на чистия въздух (метанът е важен прекурсор на озона), така и от гледна точка на климата. Европейският парламент и Съветът обаче решиха да премахнат позоваването на метана по време на процеса на приемане, оставяйки този замърсител нерегулиран от директивата. Впоследствие Комисията издаде декларация, публикувана в края на директивата. Декларацията гласи:

„Комисията счита, че във връзка с качеството на въздуха са налице сериозни аргументи за поддържане на наблюдението на измененията при емисиите на метан в държавите членки, с цел намаляване на концентрациите на озон в ЕС и за насърчаване намаляването на емисиите на метан в международен план.[...] Комисията потвърждава, че [...] възнамерява да оцени допълнително въздействието на емисиите на метан за постигането на целите [...] от Директивата за НТЕ, и ще разгледа мерки за намаляване на посочените емисии, като при необходимост ще представи законодателно предложение за тази цел.“

Комисията работи върху тази допълнителна оценка[59].

---

[58] Източник: ЕАОС (https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/data-viewers/greenhouse-gases-viewer)

[59] С публикуването на проучване за връзката между емисиите на метан и концентрациите на озонhttps://ec.europa.eu/jrc/en/publication/global-trends-methane-emissions-and-their-impacts-ozone-concentrations и две проучвания (включително едно, което все още продължава) за по-

В съобщението относно стратегическия дългосрочен план на Европа за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика до 2050 г. бяха оценени възможностите за по-нататъшно намаляване на емисиите на метан във всички сектори на ЕС[60]. Подкрепящият и задълбочен анализ на това съобщение показа, че все още има потенциал за по-нататъшно намаляване на емисиите на метан във всички засегнати сектори: селско стопанство, отпадъци и отпадъчни води, както и енергетика[61].

Комисията продължава да смята, че емисиите на метан трябва да бъдат предмет на преглед с цел ограничаване на приноса им към концентрациите на озон в ЕС и намаляване на емисиите на метан в международен план, което поставя Съюза в лидерска позиция в разработването на взаимодействия за борба както с изменението на климата, така и със замърсяването на въздуха. Въз основа на анализа, извършен през последните години и в съответствие с обзора на мерките за чистота на въздуха през 2018 г., горната декларация на Комисията остава напълно валидна.

5.4. Международни връзки

Директива (ЕС) 2016/2284 е тясно свързана с Конвенцията на ИКЕ на ООН за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (Конвенцията за въздуха) и протоколите към нея[62]. Доколкото е възможно, се проучват взаимодействията между двата правни режима и се осигурява сътрудничество, по-специално по отношение на докладването на инвентаризациите и прогнозите за емисиите. С подкрепата на ЕАОС е разработено съвместно ръководство за инвентаризациите във връзка с общата методика, което непрекъснато се усъвършенства. Изменението Протокол от Гьотеборг към Конвенцията за въздуха, който влезе в сила на 7 октомври 2019 г. и директивата до голяма степен съвпадат по отношение на задълженията за намаляване на емисиите за периода 2020—2029 г. Протоколът от Гьотеборг ще бъде преразгледан в рамките на Рамковата конвенция за въздуха от 2020 г. нататък, като предоставя възможност за разглеждане на по-нататъшното привеждане в съответствие на тези два правни режима, включително и по отношение на разработването на подход, свързан например с емисиите на метан и черен въглерод.

6. Заключение

нататъшния потенциал за намаляване на емисиите на метан в енергийния сектор и за въздействието на използването на биометан и водород върху газовата инфраструктура.

[60] Съобщение на Комисията: Чиста планета за всички Европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика , COM(2018) 773 final.

[61] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/pages/com_2018_733_analysis_in_support_en_0.pdf (вж. по-специално страници 159—174).

[62] https://ec.europa.eu/environment/air/policy/index.htm

Правилното прилагане на Директива (ЕС) 2016/2284 от самото начало е изключително важно, за да се гарантира навременното намаляване на емисиите на замърсители на въздуха, да се допринесе ефективно за подобряването на здравето на хората и екосистемите и да се постигне амбицията на Комисията за нулево замърсяване за нетоксична околна среда в рамките на Европейския зелен пакт.

Все още е твърде рано да се правят категорични изводи за пътя на държавите членки до целите и траекториите за постигането на съответствие на базата на действителните емисии, тъй като данните за 2020 г. ще станат достъпни за проверка на съответствието едва през 2022 г. Имайки това предвид, прогнозираните данни за емисиите и анализът на НПКЗВ ясно сочат необходимостта от засилени усилия дори в краткосрочен план.

Тъй като НПКЗВ представляват основен инструмент на директивата, още по-важно е те да бъдат изготвяни навреме, и във всеки случай поне веднъж на всеки четири години, въз основа на качествени данни, както и да се актуализират, когато прогнозите показват, че задълженията за намаляване на емисиите няма да бъдат постигнати. За целта държавите членки трябва да продължат да проучват допълнителни и по-строги мерки, за да се гарантира допълнително и по-ефективно намаляване на националните емисии на замърсители на въздуха. Амонякът се откроява в това отношение. Както вече беше подчертано в първия обзор на мерките за чистота на въздуха през 2018 г., емисиите на амоняк остават изключение от цялостните подобрения до момента. Селскостопанският сектор ще трябва да се ангажира допълнително с постигането на необходимите намаления. Комисията ще продължи да наблюдава и подкрепя националните усилия в това отношение чрез финансови и нефинансови инструменти. За финансовите инструменти, това ще бъде постигнато, наред с другото, чрез максимално използване на финансиране по Общата селскостопанска политика в предстоящия програмен цикъл. За нефинансовите инструменти, това ще бъде постигнато, наред с другото, чрез действия за изграждане на капацитет и насърчаване на по-нататъшни полезни взаимодействия с прилагането на съответното законодателство на ЕС, като Директива 91/676/ЕИО относно нитратите и Директива 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността. Освен това при преразглеждането на последната директива ще се разгледа и потенциалът за по-нататъшен принос за намаляване на емисиите, включително тези на амоняк.

Цялостното прилагане на Европейския зелен пакт и увеличената подкрепа от Фонда за справедлив преход и съответните програми на Съюза за финансиране в новия програмен цикъл значително ще улеснят постигането на целите на Директива (ЕС) 2016/2284. Редица инициативи по Зеления пакт ще осигурят важни взаимни ползи за по-ефективното и по-бързо прилагане на директивата. На първо място, амбицията за по-добър климат, реализирана под формата на повишена енергийна ефективност и по-нататъшното развитие на негорими възобновяеми енергийни източници, ще намали емисиите на замърсители на въздуха заедно с парниковите газове. В същото време прилагането на Директива (ЕС) 2016/2284 ще бъде от съществено значение за успеха на прехода към „амбицията за нулево замърсяване за постигане на нетоксична околна среда“, предвидена в Европейския зелен пакт.

В допълнение към настоящия доклад, предстоящият втори обзор на мерките за чистота на въздуха, който ще бъде публикуван по-нататък през 2020 г., ще хвърли

светлина върху разходите, ползите, полезните взаимодействия и компромисите на текущите и прогнозираните нива на прилагане на директивата и ще подчертае потенциалните нужди от по-нататъшни действия, както на национално равнище, така и на равнището на ЕС.